

Skellefteå kommuns yttrande över avgränsning av strategisk miljöbedömning för havsbaserad vindkraft i Finlands ekonomiska zon

Skellefteå kommun har mottagit en avgränsning av strategisk miljöbedömning för havsbaserad vindkraft i Finlands ekonomiska zon. Kommunen lämnar härmed följande synpunkter.

Skellefteå kommuns synpunkter

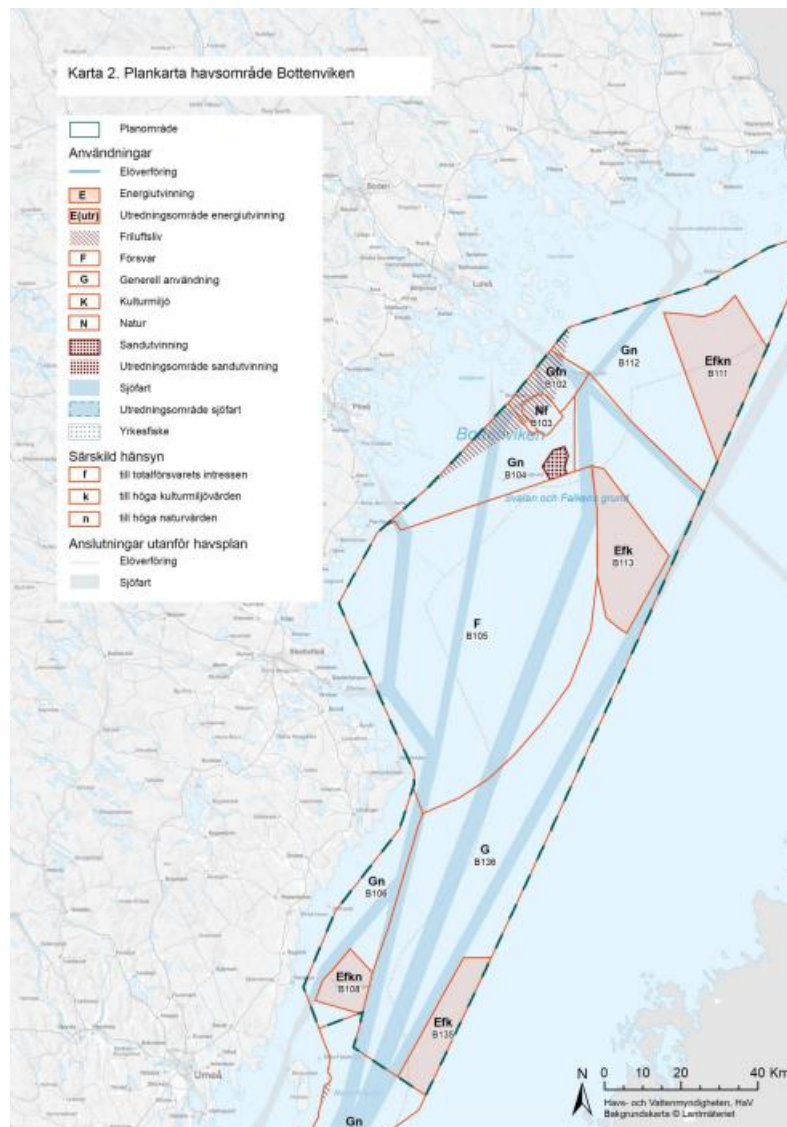
1. Närhet till svensk ekonomisk zon och potentiell påverkan

Skellefteå kommun vill uppmärksamma att de föreslagna områdena i Finlands plan för vindkraft i Finlands EEZ, särskilt området Bottenviken södra, ligger nära gränsen till Sveriges ekonomiska zon. I miljökonsekvensbeskrivningen bör det därför klargöras om, och i så fall hur, dessa områden kan påverka hälsa samt marina ekosystem, fågelliv och andra naturvärden även på svensk sida.

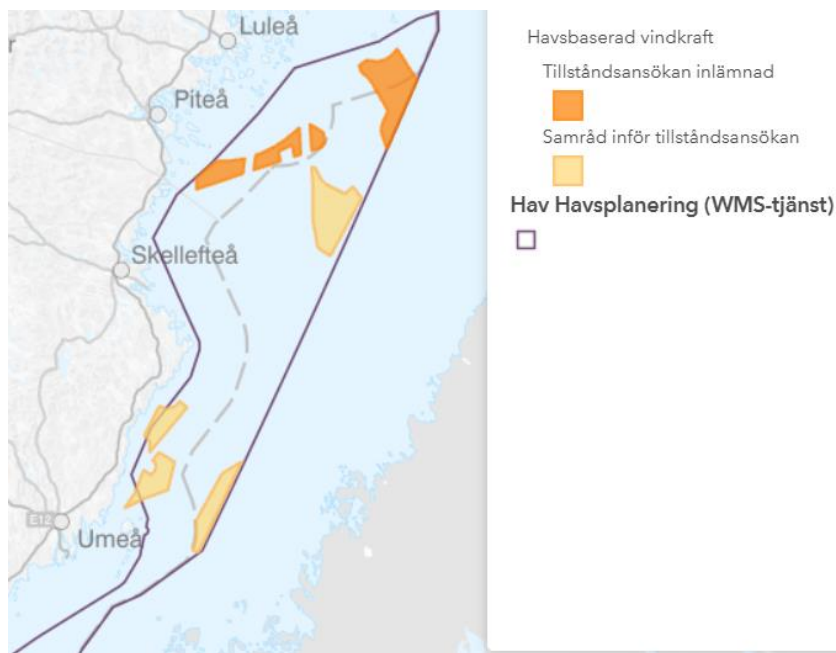
För kännedom ligger Tåme skjutfält vid kusten i norra delen av Skellefteå kommun som är ett militärt övningsfält. I havsområdet finns flygövningsområde Bottenviken. Området är inom utpekat riksintresse för totalförsvaret.

2. Behov av samordnad bedömning av kumulativa effekter

Skellefteå kommun ser positivt på att Finland prioriterar områden för vindkraft långt från kusten, vilket bidrar till att minska påverkan på närboende, naturmiljöer och kustlandskap. Samtidigt pågår ett flertal havsbaserade vindkraftsprojekt i Norrbotten och Västerbottens län som är under samråd och tillståndsprövning. Därtill pekar förslaget till ny svensk havsplan (som väntas antas 2025) på havsbaserad vindkraftsutbyggnad i Bottenviken. Mot denna bakgrund ser kommunen ett tydligt behov av en samordnad svensk-finsk bedömning av kumulativa effekter, till exempel ljus- och ljudstörningar, i det fall flera havsbaserade vindkraftsparker placeras i närheten av varandra, inom Finlands och Sveriges ekonomiska zon. Dessa frågor bör behandlas i miljökonsekvensbeskrivningen.

Figur 1. Föreslagna områden i svenska havsplanen. Område B135 i förslaget till svenska havsplanen ser ut att ligga mycket nära Bottenviken Södra i Finlands plan för vindkraft i Finlands EEZ.

Figur 2. Områden i Bottenviken som handläggs inför samråd eller tillståndsansökan för havsbaserad vindkraft. Källa: Vinbrukskollen.se

3. Vikten av fortsatt svensk delaktighet

Eftersom den finska planeringsprocessen befinner sig i ett tidigt skede, där beslut om områden ännu inte är fattade, är det angeläget att Sverige, inklusive berörda kustkommuner såsom Skellefteå, fortsatt hålls informerade och ges möjlighet att delta i processen och ges möjlighet att yttra sig i samråd om miljökonsekvensbeskrivningen.

4. Bättre tillgång till geografisk information via Vindbrukskollen

Skellefteå kommun föreslår att samtliga föreslagna planområden i både Finlands och Sveriges havsplaner för vindkraft läggs in i Energimyndighetens och Länsstyrelsens plattform Vindbrukskollen. Det skulle underlätta jämförelser, öka transparensen och bidra till bättre regional planeringssamordning.

Bakgrund - beskrivning av ärendet

Finland har inlett ett strategiskt miljöbedömningsförfarande (SMB) inför ett kommande beslut om att anvisa havsområden i den finska ekonomiska zonen (EEZ) för havsbaserad vindkraft. Förfarandet genomförs i enlighet med Esbokonventionen och dess protokoll om strategiska miljöbedömningar, som reglerar hanteringen av planer och program med potentiell gränsöverskridande miljöpåverkan.

Syftet med det strategiska miljöbedömningsförfarandet

Det strategiska miljöbedömningsförfarandet (SMB) är ett krav enligt finsk lag och Esbokonventionens protokoll om strategiska miljöbedömningar. Förfarandet tillämpas när en myndighets plan eller program kan antas medföra betydande miljöpåverkan, även över nationsgränser. Syftet med SMB är att i ett tidigt skede identifiera och bedöma potentiella miljökonsekvenser innan beslut fattas, samt att säkerställa att miljöhänsyn vägs in i den övergripande planeringen. Genom samråd med berörda länder ges möjlighet till påverkan, särskilt i gränsnära och känsliga havsområden.

Processens förlopp och nästa steg

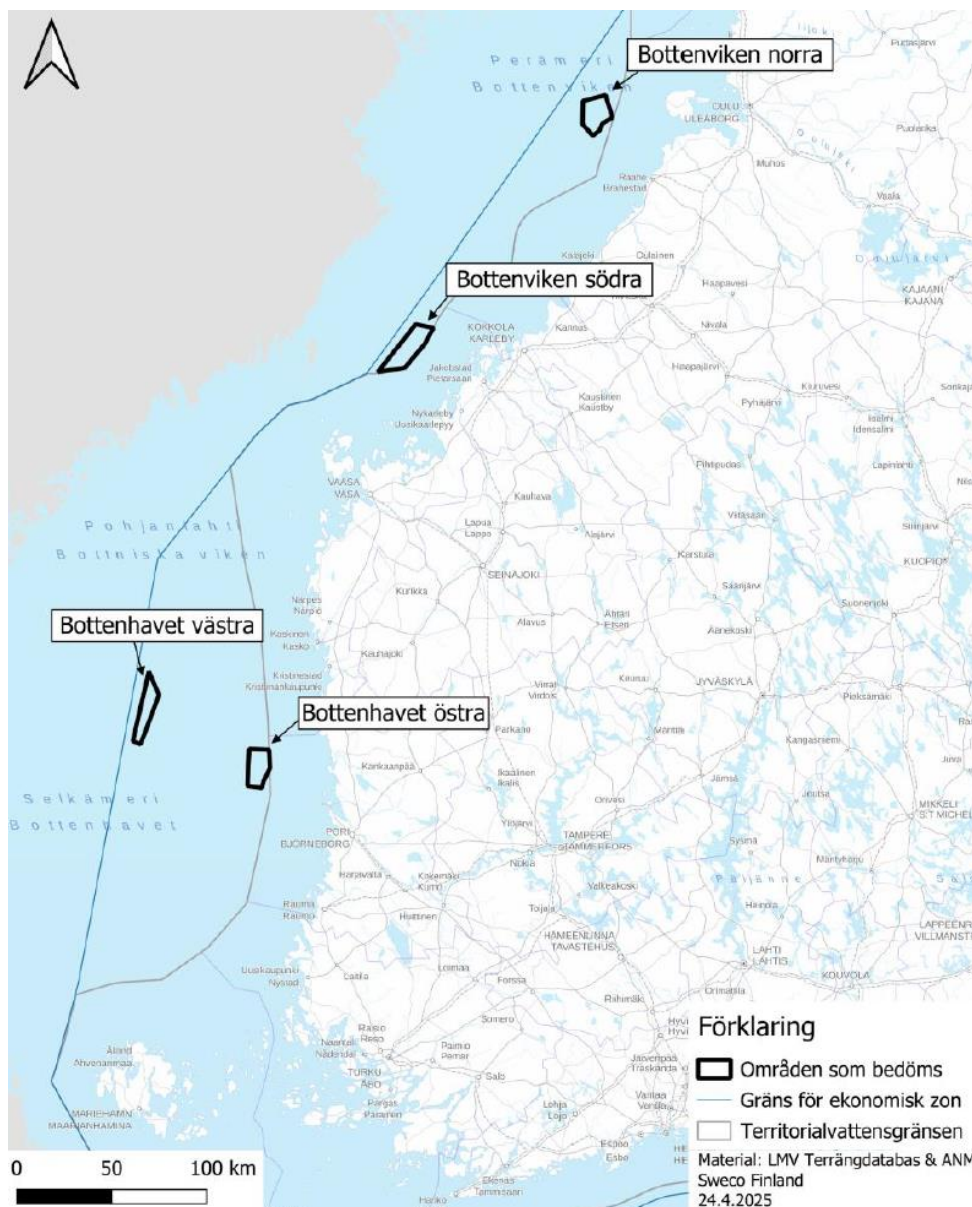
SMB-processen sker i två steg: det första gäller samråd kring bedömningsplanen och dess avgränsning, medan det andra som planeras till hösten 2025, avser samråd om den fullständiga miljökonsekvensbeskrivningen. Därefter följer beslut om eventuella utpekanden av områden vilket i sin tur föregår prövning och projektvisa miljöbedömningar för de projekt som kan bli aktuella.

Omfattningen av det finska förslaget

Det föreslagna beslutsunderlaget omfattar fyra havsområden: Bottenviken norra, Bottenviken södra, Bottenhavet östra och Bottenhavet västra.

Områdena Bottenviken södra och norra samt Bottenhavet östra gränsar till Finlands territorialvattengräns; området Bottenhavet västra ligger nära gränsen mellan Sveriges och Finlands ekonomiska zoner. Arealerna i dessa områden är sammanlagt 921 km². Områdenas arealer är:

- Bottenhavet västra: 211 km²
- Bottenhavet östra: 202 km²
- Bottenviken södra: 284 km²
- Bottenviken norra: 224 km²

Figur 3. Beslutsutkastet består i detta skede av fyra föreslagna havsbaserade vindkraftsområden.

Bedömningsramar och konsekvenstyper

Miljöbedömningen i det strategiska miljöbedömningsförfarandet (SMB) omfattar huvudsakligen konsekvenser av havsbaserad vindkraft och tillhörande sjökablar. Konsekvenserna bedöms på en övergripande nivå och omfattar påverkan under hela projektets livscykel – från förstudier och anläggning till drift och avveckling. Effekterna varierar beroende på fas, teknik och lokalisering.

I bedömningen analyseras bland annat förändringens varaktighet, styrka, reversibilitet och riktning (positiv eller negativ), samt påverkanens omfattning. En särskilt viktig aspekt är den bedömda känsligheten hos berörda miljöobjekt, såsom marina arter eller livsmiljöer, och deras förmåga att motstå och återhämta sig från påverkan. Vissa naturtyper eller arter kan ha hög sårbarhet och nationell betydelse.

Konsekvenserna kan vara:

- Direkta eller indirekta (sekundära)
- Kumulativa
- Tillfälliga eller permanenta
- Reversibla eller irreversibla
- Kort- eller långsiktiga

Eftersom flera havsbaserade vindkraftsprojekt planeras i Bottniska viken, beaktas även sammantagna konsekvenser i förhållande till andra etableringar i regionen.

Alternativa genomförandescenarier

Miljöbedömningen omfattar tre genomförandescenarier:

- VE0: ingen etablering,
- VE1: utbyggnad i två av fyra områden,
- VE2: full utbyggnad i samtliga områden.

Figur 4. Scenarierna i SMB-bedömningen uppdelade i tre genomförandescenarier (VE).

Scenarierna är teoretiska och syftar till att belysa möjliga konsekvenser, inte att förutse vilket alternativ som kommer att genomföras. Områdena i VE1 är valda för att representera olika geografiska och kustnära förhållanden, vilket möjliggör en bredare analys av variationer i påverkan – särskilt kopplat till kabeldragningens omfattning, kustpåverkan och marina förhållanden.

Kommunens roll i samrådet

Naturvårdsverket har, i egenskap av svensk kontaktpunkt enligt Esbokonventionen, underrättats om ärendet och bjudit in berörda svenska aktörer, däribland Skellefteå kommun, till att inkomma med synpunkter till Naturvårdsverket senast den 10 juli för att därefter lämna ett samlat svar till Finland den 18 juli. Kommunen ges därmed möjlighet att yttra sig över miljöbedömningens geografiska och tematiska avgränsning, samt om de potentiella gränsöverskridande effekterna på miljö och människors hälsa i det egna närområdet.